

วิธีต้มยา

ต้มในหม้อดิน หม้อเคลือบ หรือหม้อ สแตนเลส
ใส่น้ำพอท่วมยา ต้มจนเดือดนาน 20 นาที แยกน้ำต้ม
ออกมาแล้วใส่น้ำต้มซ้ำอีก 2 รอบ นำน้ำต้มทั้ง 3 รอบ
เทรวมกันต้มให้เดือดอีกครั้ง

ขนาดรับประทาน

กินวันละ 1 แก้วกาแฟ

สรรพคุณ

รักษาไข้พิษไข้กาฬ

หมายเหตุ

รากน้ำนอง ในตำรับยาหกสิงห์ได้จากพืชที่มีชื่อ
วิทยาศาสตร์ว่า *Polyalthia suberosa* (Roxb.) Thwaites
ในวงศ์ กกอกกACEAE ชื่ออื่น กลิ้งล่อม กระทุ้มกลอง
กระทุ้มคลองซังกลอง ท้องคลอง กำจายตัน ไคร์น้ำ
จิงกล่อม ช่องคลอง มะจ้ำ หรือมจาม ก็เรียก ตำรา
สรรพคุณยาไทยว่า รากมีรสขมสุขุม สรรพคุณ แก้ไข้
แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ไข้เหลืองเสีย ขับพิษภายใน
เป็นต้น

ข้อมูลจาก
อาจารย์ประยุทธ์ บุญยัย
แพทย์แผนไทยจังหวัดสงขลา

จัดทำโดย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

www.dtam.moph.go.th
Call Center 02 591 7007

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

@DTAM

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

ตำรับ ขาหกสิงห์

ยาหกลิ่ง

ยาหกลิ่ง หรือเรียกอีกชื่อว่า ยาหกลิ่งห (ตั้งชื่อให้พ้องเสียงกับชื่อเมืองสงขลาเก่า "เมืองซิงกอร่า" โดยเรียกเป็น "ยาหกลิ่ง ซิงกอร่า" เป็นยาแก้ไข้พิษไข้กาฬของชาวปักษ์ใต้ ซึ่งใช้สำหรับดูแลสุขภาพเมื่อมีโรคระบาดมาแต่ครั้งอดีต ใช้ได้ทั้งไข้ทรพิษ ไข้หวัดใหญ่ ยายานานนี้จะประกอบด้วย "ยาห้าราก" (ในคัมภีร์ตักศิลา) รากคนทา รากชิงชี่ รากเท้าชายม่อม รากมะเดื่อชุมพร รากย่านาง กับ "รากน้ำนอง" รวมเป็น 6 สี่ง

รากคนทา

รากชิงชี่

ยาหกลิ่ง

เดิมใช้เป็นตำรับยากลางบ้านในรูปแบบยาฝนสำหรับรักษาไข้พิษไข้กาฬ ยามีฤทธิระงับพิษไข้ (การขับพิษออกมาภายนอก) และการแปรไข้ (การใช้ยาไปลดไข้หรือแก้อาการของโรค) ไปพร้อมกัน โดยในสมัยโบราณจะให้ผู้ป่วยไปต้มยากินเองที่บ้าน ไม่ต้องมาหาหมอ จึงเป็นการลดความเสี่ยงของการแพร่เชื้อได้ทางหนึ่ง ต่อมาในช่วงที่โรคชุกชุมยาระบาดในประเทศไทยได้มีการปรับรูปแบบเป็นยาต้ม และเพิ่มเครื่องยาอีก 4 ชนิด คือ หนุ่ยปากควาย หนุ่ยแปรง หนุ่ยตีนนก หนุ่ยตีนกา เพื่อให้ตำรับยามีประสิทธิภาพในการรักษาไข้มากขึ้น

รากเท้าชายม่อม

รากมะเดื่อชุมพร

เครื่องยาในตำรับยาต้มยาหกลิ่ง

1. รากคนทา *Harrisonia perforata* (Blanco) Merr. 1 ส่วน
2. รากชิงชี่ *Capparis micracantha* DC. 1 ส่วน
3. รากเท้าชายม่อม *Clerodendrum indicum* (L.) Kuntze 1 ส่วน
4. รากมะเดื่อชุมพร *Ficus racemosa* L. 1 ส่วน
5. รากย่านาง *Tiliacora triandra* (Colebr.) Diels 1 ส่วน
6. รากน้ำนอง *Polyalthia suberosa* (Roxb.) Thwaites 2 ส่วน

รากย่านาง

รากน้ำนอง